

Proves d'accés a la universitat

Llengua catalana i literatura

Sèrie 1

Opció d'examen
(Marqueu l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació			TR	
1. Comprensió lectora	1.1			
	1.2			
	1.3			
	1.4			
	1.5			
2. Expressió escrita	2.1			
	2.2			
3. Reflexió lingüística	3.1			
	3.2			
	3.3			
	3.4			
	3.5			
Suma de notes parcials				
Descompte per faltes				
Total				
Qualificació final				

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

La prova consta de tres parts: 1) comprensió lectora, 2) expressió escrita i 3) reflexió lingüística. Heu de triar UNA de les dues opcions (A o B) i fer-ne les parts 1 i 2. A més, heu de fer la part 3, que és comuna a totes dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

Cal que li digui de camí que vostè i jo no ens hem vist mai de la vida, que no formo part ni dels seus parents, ni dels seus amics, ni tan sols dels seus conciutadans, i l'únic que sé de Berga, la vila on vostè resideix, és el que en diu la *Gran enciclopèdia catalana* a l'article corresponent. Suposo que aquestes paraules esbandiran un seguit de cabòries, lògiques, que l'hauran amoïnat aquests anys; però, de retruc, en desvetllaran d'altres sense, en definitiva, aclarir-ne cap. Només li demano una miqueta de paciència; en acabar de llegir aquests fulls, potser abans, atès que intueixo que és una dona intel·ligent, ho veurà tot més clar que l'aigua.

Jo em dic Estanislau Dellasegre, però la gent em coneix més per Joe Galàxia, el meu nom professional. Sempre he estat artista de circ; formava parella amb la meua dona, la Marieta Castells, i fèiem un número que se'n deia «Joe Galàxia i la Dona Obús». Ara que em trobo a les portes de la mort, que és com la gent fina en diu, i vostè em perdonarà l'expressió, d'estar a punt de cascar-la, això em fa somriure, però la veritat és que ens sortia un número rodó, molt arriscat i espectacular. Teníem un èxit darrere l'altre i ofertes a cabassos; ens permetíem el luxe d'escollir els cirks on ens abellia actuar i cobràvem el que volíem. Mal m'està el dir-ho, però tot havia estat ideat i fet per mi, que sempre he tingut la mà trencada per a les coses mecàniques. No la cansaré amb detalls tècnics; només li diré que, en essència, la cosa constava d'una mena de canó que funcionava amb aire comprimit. La Marieta feia d'obús; en disparar-se el canó, ella sortia com una bala, passava a través d'una roda de foc penjada sobre la pista i anava a caure a uns deu metres de distància, a sobre d'una palanca, a l'altra punta de la qual estava un servidor. L'impuls de la Marieta em feia sortir projectat a mi, que passava en sentit invers la roda flamejant i feia cap a una cadireta fixada damunt el canó. Allò era un deliri. Quines ovacions, senyora! La gent no es cansava d'aplaudir i havíem de sortir a saludar un sac de vegades. Comprendrà que ens jugàvem el físic a cada funció i que el nostre treball exigia valor, sang freda i una precisió infal·lible. Sobretot, calia vigilar que la pressió fos la justa i canviar regularment els cuirs que evitaven les fugides d'aire; la Marieta era el que se'n diu un tros de dona i l'eina se'n ressentia.

Suposo que vostè ha començat a lligar caps, però és més lluny de la veritat del que es pensa. No es precipiti. Ara arribem a la part més esfereïdora.

Jesús MONCADA. «L'estremidora confessió de Joe Galàxia (Història de fulletó)».

A: *Vuit narradors actuals*. Barcelona: Edicions 62, 1996, p. 69-70

1. Comprensió lectora [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Joe Galàxia escriu, quan està a punt de morir, a una senyora de Berga.	☐	☐
b) La dona de Joe Galàxia era molt prima.	☐	☐
c) Per les seves actuacions, Joe Galàxia i la seva parella cobraven molts diners.	☐	☐
d) En la funció, Joe Galàxia i la seva dona travessaven una roda de foc.	☐	☐
e) Mai no calia fer cap adaptació al canó.	☐	☐

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) <i>La plaça del Diamant</i> està escrita en tercera persona.	☐	☐
b) La Natàlia és òrfena de pare i mare.	☐	☐
c) La Natàlia sempre s'aturava a la botiga per mirar les nines.	☐	☐
d) En Quimet tractava la Natàlia d'una manera molt possessiva.	☐	☐
e) L'Antoni, l'adroguer, abans de casar-s'hi, va oferir a la Natàlia de treballar de dependent.	☐	☐

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) A <i>Aigües encantades</i> es contraposen l'individu i la societat.	☐	☐
b) La Juliana no és una dona religiosa.	☐	☐
c) A la processó que es fa per a demanar que ploqui, els homes van descalços.	☐	☐
d) El pare de la Cecília es nega a pagar-li l'any de carrera que li falta.	☐	☐
e) En Pere Amat modifica, a la fi de l'obra, la seva actitud hostil envers el Foraster.	☐	☐

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriu el fragment següent canviant els temps verbals en passat per formes de present. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el fragment. Subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites. [1 punt]

«Jo em dic Estanislau Dellasegre, però la gent em coneix més per Joe Galàxia, el meu nom professional. [...] amb la meva dona, la Marieta Castells, fèiem un número que se'n deia «Joe Galàxia i la Dona Obús». Ara que em trobo a les portes de la mort, que és com la gent fina en diu, i vostè em perdonarà l'expressió, d'estar a punt de cascar-la, això em fa somriure, però la veritat és que ens sortia un número rodó, molt arriscat i espectacular. Teníem un èxit darrere l'altre i ofertes a cabassos; ens permetíem el luxe d'escollir els circs on ens abellia actuar i cobràvem el que volíem. [...] No la cansaré amb detalls tècnics; només li diré que, en essència, la cosa constava d'una mena de canó que funcionava amb aire comprimit.»

- 2.2. El fragment que heu llegit, narrat per Joe Galàxia, es tanca amb les paraules següents: «Ara arribem a la part més esfereïdora». Basant-vos en el que es diu en el text, escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què expliqueu quin és l'episodi esfereïdor que imagineu que devia haver succeït. [2 punts]

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

El llançament el 1957 del primer satèl·lit artificial, l'*Sputnik 1*, per part de la Unió Soviètica va accelerar la cursa espacial dels Estats Units, que el van interpretar com una amenaça, i va acabar derivant en la creació de la NASA, la qual va desenvolupar diversos programes espacials —com el Mercury i el Gemini— amb l'objectiu de posar un peu a la Lluna abans del 1970, un compromís adquirit pel president John Fitzgerald Kennedy. Estava en joc el prestigi dels Estats Units, sobretot des que la Unió Soviètica va posar en òrbita, l'abril del 1961, Iuri Gagarin, el primer home que va viatjar a l'espai.

La missió lunar *Apollo 11* va ser la primera a posar una persona a la superfície de la Lluna. Els sis primers vols del programa *Apollo* van ser llançaments de prova no tripulats i l'*Apollo 11* va ser la cinquena missió tripulada del programa. Tot i la seva forta càrrega simbòlica, tenia un abast científic limitat. Els astronautes hi van recollir roques lunars, hi van muntar un panell reflector per mesurar la distància exacta entre la Terra i la Lluna i hi van deixar un sismògraf per mesurar possibles moviments sísmics. L'emblema de la missió era una àguila amb el cap blanc, l'au nacional dels Estats Units, i una branca d'olivera a les urpes. I l'àguila també va ser l'animal que va donar nom al mòdul lunar, *Eagle*.

La tripulació de l'*Apollo 11* la formaven el comandant de la missió, Neil Armstrong, de trenta-vuit anys —civil, tot i que veterà de la guerra de Corea—, i dos pilots militars, Buzz Aldrin, de trenta-nou anys i pilot de la missió lunar, i Michael Collins, de trenta-vuit anys i pilot del mòdul de comandament. Tots tres havien sigut la tripulació de reserva de l'*Apollo 8*. Tenien personalitats molt diferents. Armstrong era força reservat i defugia el paper de protagonista, i estava més interessat en els aspectes tècnics del viatge que en la seva transcendència històrica, tot i que va pronunciar una frase per a la posteritat: «És un petit pas per a un home però un gran salt per a la humanitat». Doctorat pel MIT, Aldrin tenia una mentalitat analítica i científica i li va tocar ser el segon home a deixar la seva petjada sobre la Lluna. Michael Collins, que va ser l'únic que no va caminar sobre la superfície lunar perquè es va quedar al mòdul de comandament, orbitant la Lluna, va ser a qui menys atenció van prestar els mitjans de comunicació.

2 hores i 17 minuts, és a dir, 137 minuts: aquest és el temps que Neil Armstrong va estar sobre la Lluna. Buzz Aldrin, el segon home que va trepitjar-la, s'hi va estar 1 hora i 49 minuts. El rècord el té Eugene Cernan, astronauta de l'última missió lunar, l'*Apollo 17*, que s'hi va estar 22 hores i 4 minuts. Quan el mòdul lunar de l'*Apollo 11* va aterrar a la Lluna sobre la plana coneguda com a *Mare Tranquillitatis* (mar de la Tranquillitat), començava a clarejar.

L'arribada de l'home a la Lluna es pot considerar el primer espectacle global, i va congregar a tot el món cinc-cents trenta milions d'espectadors davant del televisor per veure un borrós Neil Armstrong en blanc i negre posant un peu sobre la Lluna.

Adaptació feta a partir del text de Lara BONILLA. «Fins a la Lluna i més enllà».

Ara [en línia] (15 juliol 2019)

1. Comprensió lectora [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) L' <i>Apollo 11</i> va ser la primera missió tripulada a l'espai.	☐	☐
b) La Unió Soviètica va ser el primer país a enviar un home a tripular una nau espacial.	☐	☐
c) Els tres pilots de l' <i>Apollo 11</i> tenien trenta-vuit anys.	☐	☐
d) Edwin Aldrin va romandre a la nau, orbitant la Lluna.	☐	☐
e) Tots tres astronautes van rebre la mateixa atenció per part dels mitjans de comunicació.	☐	☐

- 1.2. Trobeu en el text els cinc mots que poden funcionar com a sinònims dels mots següents. [0,5 punts]
- a) *Intimidació:*
  - b) *Distintiu, insígnia:*
  - c) *Evitava:*
  - d) *Importància:*
  - e) *Reunir, aplegar:*
- 1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. La resposta ha de contenir tots els elements que formen la construcció substituïda pel pronom feble. [0,5 punts]
- a) «El llançament el 1957 del primer satèl·lit artificial, l'*Sputnik 1*, per part de la Unió Soviètica va accelerar la cursa espacial dels Estats Units, que **el** van interpretar com una amenaça»:
  - b) «2 hores i 17 minuts, és a dir, 137 minuts: aquest és el temps que Neil Armstrong va estar sobre la Lluna. Buzz Aldrin, el segon home que va trepitjar-la, s'**hi** va estar 1 hora i 49 minuts. El rècord el té Eugene Cernan, astronauta de l'última missió lunar, l'*Apollo 17*, que s'**hi** va estar 22 hores i 4 minuts»:
- 1.4. Exposeu, en un màxim de cinquanta mots, per què en l'article s'afirma que la missió de l'*Apollo 11* tenia un abast científic limitat. [0,5 punts]
- 1.5. Resoleu DUES de les tres qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.
- 1.5.1. Comenteu aquesta frase de la Cecília, que forma part de la conversa final que té amb en Vergés, a l'obra *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer: «L'àliga deixa el galliner, per sempre...» [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) En Quimet era una persona autoritària.	☐	☐
b) La Natàlia i en Quimet compraven les veces dels coloms a l'Antoni, l'adroguer.	☐	☐
c) La senyora Enriqueta, a l'estiu i a l'hivern, sols venia cacauets i xufles.	☐	☐
d) La filla de la Natàlia i en Quimet es deia Julieta.	☐	☐
e) La mare d'en Quimet va morir després que esclatés la Guerra Civil.	☐	☐

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) El mossèn retreu a la Juliana que hagi deixat estudiar la seva filla.	☐	☐
b) La Cecília està acompanyada quan en Vergés va a veure-la a l'inici de l'obra.	☐	☐
c) El Foraster, en arribar al poble, s'adreça a la casa d'en Pere Amat.	☐	☐
d) En Joan Gatell és el metge del poble.	☐	☐
e) El marit de la Juliana és molt més intransigent que ella.	☐	☐

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriu el fragment següent canviant els temps verbals en passat perifràstic per formes de passat simple. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el fragment. Subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites. [1 punt]

«El llançament el 1957 del primer satèl·lit artificial, l'*Sputnik 1*, per part de la Unió Soviètica va accelerar la cursa espacial dels Estats Units, que el van interpretar com una amenaça, i va acabar derivant en la creació de la NASA, la qual va desenvolupar diversos programes espacials —com el Mercury i el Gemini— amb l'objectiu de posar un peu a la Lluna abans del 1970, un compromís adquirit pel president John Fitzgerald Kennedy. Estava en joc el prestigi dels Estats Units, sobretot des que la Unió Soviètica va posar en òrbita, l'abril del 1961, Iuri Gagarin, el primer home que va viatjar a l'espai.

La missió lunar *Apollo 11* va ser la primera a posar una persona a la superfície de la Lluna. [...] Tot i la seva forta càrrega simbòlica, tenia un abast científic limitat. Els astronautes hi van recollir roques lunars, hi van muntar un panell reflector per mesurar la distància exacta entre la Terra i la Lluna i hi van deixar un sismògraf per mesurar possibles moviments sísmics. L'emblema de la missió era una àguila amb el cap blanc, l'au nacional dels Estats Units, i una branca d'olivera a les urpes. I l'àguila també va ser l'animal que va donar nom al mòdul lunar, *Eagle*.»

- 2.2.** El text recorda l'arribada dels tripulants de l'*Apollo 11* a la Lluna, que tingué lloc l'any 1969. Escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què valoreu la importància i les aportacions dels viatges a l'espai. [2 punts]

PART COMUNA

3. Reflexió lingüística [3 punts en total]

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta dels pronoms, les oracions o els sintagmes subratllats.
[1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

- 3.1.1. Suposo que aquestes paraules esbandiran un seguit de cabòries, lògiques, que l'hauran amoïnat aquests anys.
- complement agent
  - complement o objecte directe
  - atribut
  - complement de l'adjectiu
- 3.1.2. I l'àguila també va ser l'animal que va donar nom al mòdul lunar, Eagle.
- oració subordinada substantiva de complement directe
  - oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom
  - oració subordinada substantiva de subjecte
  - construcció o clàusula d'infinitiu temporal
- 3.1.3. Van muntar un panell reflector per mesurar la distància exacta entre la Terra i la Lluna i hi van deixar un sismògraf per mesurar possibles moviments sísmics.
- complement del nom
  - complement o objecte directe
  - subjecte
  - complement circumstancial (o adjunt)
- 3.1.4. La cosa constava d'una mena de canó que funcionava amb aire comprimit.
- complement de règim (o preposicional)
  - complement circumstancial (o adjunt)
  - complement del nom
  - complement agent
- 3.1.5. Va ser a qui menys atenció van prestar els mitjans de comunicació.
- subjecte
  - atribut
  - complement del nom
  - complement o objecte indirecte

3.2. Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]

- a) Després de _____ de temps sense veure'l, m'adono que continua _____ loquaç com sempre. (*tan / tant*)
- b) No t'amoïnis _____ pels diners. No et costarà _____ tornar-ho a imprimir. (*gens / res*)
- c) Li vaig dir _____ tinguéis una mica de paciència i em va demanar per _____. (*què / que*)
- d) No diu _____ ruqueries; hauria estat millor que no hagués vingut, _____ volia intervenir en el programa. (*sinó / si no*)
- e) Hi eren _____ tots. Sols no hi van anar els que no es trobaven _____. (*gaire bé / gairebé*)

3.3. Completeu les oracions següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis. No podeu utilitzar formes perifràstiques. [0,5 punts]

- a) Ja em diràs per què vols que ho _____ (*fer*) ells si no són les persones més indicades per a dur a terme aquesta missió.
- b) Aquests pastissers ara sempre es _____ (*lluir*) molt amb els pastissos que fan.
- c) Endavant. _____ (*escollir*) el vestit que t'agradi més.
- d) La Maria s'ha passat el matí _____ (*coure*) els caragols ben a poc a poc.
- e) Vigileu! No _____ (*voler*) anar tan de pressa, que caureu!

3.4. Subratlleu en el text següent NOMÉS les cinc grafies que corresponen al so fricatiu alveolar sord [s]. [0,5 punts]

Encara que va insistir molt perquè anés al casament, vaig decidir que no volia passar per aquest tràngol insuportable.

3.5. Completeu les oracions següents amb els verbs o substantius adequats, derivats dels mots que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]

- a) Van arribar al restaurant, i es van _____ tot seguit. (*taula*)
- b) Té una absoluta _____ per a prendre decisions. (*inepte*)
- c) Va actuar amb _____ i al final va aconseguir el seu propòsit. (*perseverar*)
- d) La _____ d'aquest llibre és molt acurada. (*imprimir*)
- e) Tot i que sovint s' _____ de la seva germana, mai no ho va arribar a demostrar. (*gelós*)

--	--

--	--

Etiqueta de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans